

VISOKI PREDSTAVNIK
UNIJE ZA VANJSKE
POSLOVE I
SIGURNOSNU POLITIKU

Bruxelles, 18.3.2020.
JOIN(2020) 7 final

**ZAJEDNIČKA KOMUNIKACIJA EUROPSKOM PARLAMENTU, EUROPSKOM
VIJEĆU, VIJEĆU, EUROPSKOM EKONOMSKOM I SOCIJALNOM ODBORU I
ODBORU REGIJA**

Politika Istočnog partnerstva u razdoblju nakon 2020.

Jačanje otpornosti - Istočno partnerstvo koje donosi koristi za sve

{SWD(2020) 56 final}

1. UVOD

Istočno partnerstvo zajednička je inicijativa Europske unije i njezinih država članica te Armenije, Azerbajdžana, Bjelarus, Gruzije, Republike Moldove¹ i Ukrajine (u daljnjem tekstu: partnerske zemlje). Istočno partnerstvo, koje je pokrenuto 2009., strateško je i ambiciozno partnerstvo koje se temelji na zajedničkim vrijednostima i pravilima, zajedničkim interesima i obvezama te zajedničkoj odgovornosti. Cilj je Partnerstva ojačati i produbiti političke i gospodarske odnose između EU-a i njegovih država članica te partnerskih zemalja i pomoći im u ekološkoj i digitalnoj transformaciji. Ono pruža potporu ostvarivanju brojnih globalnih ciljeva politike, uključujući Pariški sporazum o klimatskim promjenama te Program UN-a do 2030. i njegove ciljeve održivog razvoja. Pridonosi općem cilju povećanja stabilnosti, blagostanja i otpornosti susjeda EU-a, kako je utvrđeno u **Globalnoj strategiji** za vanjsku i sigurnosnu politiku Europske unije² i **reviziji europske politike susjedstva** iz 2015. Partnerstvo je u potpunosti usklađeno s **političkim smjernicama Europske komisije za razdoblje 2019. – 2024.**³ Naposlijetku, u njega su uključene sve relevantne vodeće strategije koje je donijela Komisija⁴.

Istočno partnerstvo je tijekom godina imalo ključnu ulogu u **približavanju EU-a i partnerskih zemalja**. Sastanak na vrhu Istočnog partnerstva, koji je u studenome 2017. održan u Bruxellesu, označio je novi pristup u skladu s kojim je prihvaćen zajednički program reformi „**20 ciljeva za 2020.**” Taj ambiciozni plan rada bio je usmjeren na postizanje konkretnih rezultata na terenu i **poboljšanje života ljudi** u četirima glavnim područjima politike, kako slijedi: 1. snažnije gospodarstvo; 2. snažnije upravljanje; 3. snažnija povezanost i 4. snažnije društvo, zajedno s ciljevima za međusektorska pitanja roda, civilnog društva, medija i strateške komunikacije.

Istočnim partnerstvom i dalje će se nastojati izgraditi područje demokracije, blagostanja, stabilnosti i pojačane suradnje na temelju zajedničkih vrijednosti. EU ima strateški interes za daljnje jačanje svojeg globalnog vodstva u području ljudskih prava i demokracije u vanjskom djelovanju, uključujući u odnosu na Istočno partnerstvo. Poštovanje ljudskih prava ključan je element otpornih, uključivih i demokratskih društava. Stoga će naglasak i dalje biti na otvorenim pitanjima iz postojećih ciljeva, osobito na vladavini prava, zaštiti ljudskih prava, borbi protiv korupcije i diskriminacije, ulozi neovisnih medija i civilnog društva te promicanju rodne ravnopravnosti. Pristup EU-a koji se temelji na poticajima („više za više” i „manje za manje”) i dalje će donositi koristi za partnerske zemlje koje su najodlučnije u provedbi reformi. Budući politički pristup Istočnom partnerstvu trebao bi se temeljiti na već dogovorenim zadaćama, ciljevima, načelima i područjima suradnje.

Nastavak izgradnje odnosa sa zemljama Istočnog partnerstva i dalje će biti među ključnim prioritetima EU-a. Novi zamah politike Istočnog partnerstva osnažit će te odnose naglašavanjem važnosti suradnje za obje strane. On će rezultirati daljnjim razvojem političkih odnosa sa svim istočnim partnerskim zemljama u bilateralnom i multilateralnom formatu. Osim toga, zahvaljujući svojem zemljopisnom položaju između Europske unije, Azije i šireg susjedstva, regija Istočnog partnerstva donosi povećanu vrijednost za vanjskopolitički angažman EU-a, osobito s obzirom na nejednaku razvijenost gospodarskih, društvenih i strateških veza sa susjedima. Prisutnost i interesi drugih regionalnih i svjetskih sila te kulturne

---

¹ U daljnjem tekstu: Moldova

² https://eeas.europa.eu/sites/eeas/files/eugs_review_web_0.pdf

³ https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/political-guidelines-next-commission_hr.pdf

⁴ Uključujući komunikacije „Europski zeleni plan” (COM (2019) 640), „Izgradnja digitalne budućnosti Europe” (COM (2020) 67), „Nova industrijska strategija za Europu” (COM (2020) 102) i „Unija i ravnopravnosti: Strategija rodne ravnopravnosti 2020. – 2025. (COM(2020) 152).

i zemljopisne veze sa središnjom Azijom predstavljaju dodatne mogućnosti za razvoj uzajamno korisnih veza sa širim susjedstvom. Aktivnosti EU-a u regiji dopunjene su drugim politikama i inicijativama, kao što su sjeverna dimenzija i Crnomorska sinergija.

U svibnju 2019. Europska komisija pokrenula je savjetovanje o budućnosti Istočnog partnerstva. Europsko vijeće podržalo je taj pristup u lipnju 2019.

Savjetovanje je trajalo do kraja listopada 2019. U okviru tog opsežnog i uključivog savjetovanja zaprimljeno je više do 200 pisanih doprinosa, među ostalim putem strukturirane internetske stranice za savjetovanje Istočnog partnerstva. Gotovo sve države članice EU-a i sve partnerske zemlje dostavile su mišljenja, kao i Europski parlament, Europski gospodarski i socijalni odbor i Odbor regija. Doprinosi su dostavili i Europska investicijska banka, Europska banka za obnovu i razvoj i ostale međunarodne financijske institucije te različiti dionici kao što su organizacije civilnog društva (uključujući Forum civilnog društva Istočnog partnerstva), skupine za strateško promišljanje, akademske ustanove i poslovne organizacije. Uzete su u obzir preporuke Foruma mladih Istočnog partnerstva i Mladih europskih veleposlanika.

Predmetna zajednička komunikacija temelji se i na povratnim informacijama zaprimljenima tijekom **savjetovanjâ u svakoj od šest partnerskih zemalja** i brojnim državama članicama EU-a. Nadalje, razmotrene su rasprave održane u okviru platformi i panela u okviru trenutačne strukture Istočnog partnerstva i povezanih sastanaka.

Postoji opći konsenzus o tome da je aktualni **politički okvir Istočnog partnerstva čvrst i da donosi konkretne rezultate za građane**. U zajedničkoj komunikaciji objašnjeno je na koji način valja rješavati **zajedničke izazove** i na koji će način EU u budućnosti surađivati s partnerskim zemljama u različitim područjima politika. Na temelju rezultata savjetovanja u ovom su dokumentu opisani novi **dugoročni ciljevi politike Istočnog partnerstva za razdoblje nakon 2020.** te su utvrđene mjere za **jačanje otpornosti, poticanje održivog razvoja i postizanje konkretnih rezultata za društvo.**

2. KLJUČNA POSTIGNUĆA ISTOČNOG PARTNERSTVA

Države članice EU-a i partnerske zemlje 2015. su pozdravile reviziju **europske politike susjedstva** u kontekstu Globalne strategije EU-a. Pozvale su na povećanu **diferencijaciju**, veću **odgovornost, usredotočenost i fleksibilnost**. Savjetovanje je pokazalo da je Istočno partnerstvo uglavnom ostvarilo te ciljeve.

U pogledu **diferencijacije** partnerstvo se razvijalo u skladu s interesima, ambicijama i napretkom svakog partnera. Postoje novi dalekosežni politički i gospodarski bilateralni sporazumi između EU-a i pojedinačnih partnerskih zemalja. Odnosi s Gruzijom, Moldovom i Ukrajinom razvijaju se u skladu sa sporazumima o pridruživanju te detaljnim i sveobuhvatnim područjima slobodne trgovine. Kako bi se zajamčilo da se ti ambiciozni sporazumi u potpunosti provode, te su se tri zemlje složile s utvrđivanjem „programâ pridruživanja” na temelju kratkoročnih i srednjoročnih prioriteta suradnje. Između EU-a i prethodno navedenih zemalja uvedeni su bezvizni režimi kako bi se olakšalo prekogranično kretanje ljudi. Sve su tri zemlje u potpunosti provele sporazume o ponovnom prihvatu.

Odnosi EU-a s Armenijom uređeni su sveobuhvatnim i ojačanim sporazumom o partnerstvu, dok su s Azerbajdžanom u tijeku pregovori o novom sporazumu. Suradnja s tim dvjema zemljama temelji se na dogovorenim prioritetima partnerstva. Odnosi s Bjelarusom razvijaju se u okviru sektorskih dijaloga, a u tijeku su pregovori o prioritetima partnerstva. Sporazumi o pojednostavnjenju viznog režima i ponovnom prihvatu s Armenijom, Azerbajdžanom i Bjelarusom ključni su za olakšavanje putovanja za ljude u tim zemljama.

EU je u cilju poticanja partnerskih zemalja na preuzimanje veće **odgovornosti preobrazio** način na koji s njima surađuje. Kako bi se povećao učinak potpore EU-a, ona se odmaknula od financijske pomoći koja se temelji na projektima i sada se pruža **reformskim politikama** koje zaista donose preobrazbu. Tim novim pristupom ostvarene su konkretne koristi za ljude, kao što su pružanje potpore decentralizaciji u Ukrajini i inicijative za energetska učinkovitost na visokoj razini u Armeniji, Gruziji i Ukrajini.

EU je ojačao suradnju s tijelima odgovornima za reforme u partnerskim zemljama. EU i države članice zajedno s nacionalnim nadležnim tijelima poduzeli su ključne korake kako bi zajamčili **zajedničku izradu programa** ako je to moguće. Time se jamči učinkovitiji zajednički odgovor na potrebe partnerskih zemalja, čime suradnja postaje manje rascjepkana, a time i usklađenija i učinkovitija. Uspješni zajednički odgovori obuhvaćaju Ukrajinu i Moldovu.

EU je pojačao svoju stratešku suradnju s **međunarodnim financijskim institucijama**. EU i međunarodne financijske institucije putem dijaloga sa zemljama i regijama te sektorskih dijaloga pružili su znatnu potporu malim i srednjim poduzećima (MSP-ovi) i „zelenim” ulaganjima u energetska učinkovitost i komunalnu infrastrukturu, što je dovelo do smanjenja potrošnje energije, onečišćenja i emisija stakleničkih plinova te jačanja otpornosti na promjene okoliša i klimatske promjene diljem regije.

Suradnja s civilnim društvom bila je ključna za osiguravanje učinkovitih reformi jer je dovela do povećanja javne odgovornosti, napretka u području ljudskih prava i lokalnog razvoja te je zajamčeno pružanje usluga za čitavo stanovništvo, uključujući ranjive skupine. EU je imao ključnu ulogu u pružanju potpore doprinosu civilnog društva, što je potaknulo društvene inovacije i pridonijelo izgradnji koalicija za reforme na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini.

U odgovorima zaprimljenima u okviru savjetovanja istaknuta je vrijednost postizanja veće **usredotočenosti** u okviru zajedničke politike. U „20 ciljeva za 2020.”, koje su države članice EU-a i partnerske zemlje podržale na sastanku na vrhu Istočnog partnerstva u studenome 2017., utvrđen je zajednički program usmjeren na rezultate kojim će se voditi suradnja.

U novoj europskoj politici susjedstva naglašena je potreba za većom **fleksibilnošću** kako bi se omogućilo da EU i partnerske zemlje reagiraju na potrebe i okolnosti koje se neprestano mijenjaju. Kako bi povećao potporu i učinak, EU je poduzeo sljedeće mjere: i. ojačao je suradnju s međunarodnim financijskim institucijama u okviru plana za vanjska ulaganja i instrumenta za strukturne reforme; ii. modernizirao je i strateški uskladio svoje instrumente tehničke pomoći (TAIEX i Twinning) za prilagođenu potporu te je iii. prilagodio svoje institucionalne strukture kako bi odgovorio na nove izazove. Na primjer, „Skupina za potporu Ukrajini” predstavlja jedinstvenu strukturu koja objedinjuje stručno znanje Europske komisije i država članica EU-a i pomaže u prevladavanju ključnih izazova s kojima se suočava ta zemlja. Radna skupina ESVD-a East Stratcom, osnovana nakon zaključaka Europskog vijeća donesenih u ožujku 2015. o suzbijanju dezinformacija, jednako je tako bila važna za postizanje strateškog i učinkovitog komuniciranja i brendiranja EU-a u regiji.

3. BUDUĆI POLITIČKI PRISTUP ZA ISTOČNO PARTNERSTVO

Prema ishodima savjetovanja postoji snažan konsenzus o tome da program „20 ciljeva za 2020.” stvara konkretne rezultate za društvo. Taj je program ostvario učinak u trima od četiriju prioriteta područja, a to su **snažnije gospodarstvo, snažnija povezanost i snažnije društvo**. U pogledu **snažnijeg upravljanja** početna postignuća obuhvaćaju „jedinstvene kontaktne točke” koje pružaju učinkovite i dostupne javne usluge te sustave za elektroničke upise imovine u većini partnerskih zemalja.

Države članice EU-a, većina partnerskih zemalja i civilno društvo ističu **potrebu za znatnim poboljšanjem rezultata u području upravljanja, osobito u pogledu vladavine prava, borbe protiv korupcije i organiziranog kriminala te uloge neovisnih medija i civilnog društva**. Napredak u području upravljanja izravno je povezan s održivim gospodarskim razvojem. **Pravna sigurnost i demokratske institucije koje dobro funkcioniraju ključne su za privlačenje ulaganja, potporu političkoj stabilnosti i reformama u području vladavine prava te za poticanje socioekonomske integracije**. Stoga će buduća politika u većoj mjeri počivati na programu usmjerenom na rezultate, uz potporu stručno neovisne, kvalitetne **službene statistike** za praćenje napretka i potporu donošenju odluka na temelju dokaza.

Za **pristup koji se temelji na poticajima** potrebne su jasnije smjernice o posebnim prioritetima reformi, s nepristranim, preciznim, detaljnim i provjerljivim referentnim vrijednostima. Napredak u pogledu reformi trebao bi dovesti do povećanog financiranja i ulaganja. Ozbiljna ili produljena stagnacija ili čak nazadovanje u provedbi reformi trebalo bi rezultirati smanjenjem financijskih sredstava EU-a, uz iznimku potpore civilnom društvu.

Savjetovanje je ukazalo na veliku želju svih partnerskih zemalja da **partnerstvo dodatno prilagode interesima, ambicijama i napretku svake partnerske zemlje**. Pridružene zemlje imaju velika očekivanja od sudjelovanja u zajedničkim inicijativama o pitanjima obuhvaćenima sporazumima o pridruživanju te detaljnim i sveobuhvatnim područjima slobodne trgovine kako bi u potpunosti ostvarile svoj potencijal.

Bilateralna suradnja i dalje je **glavni način za osiguravanje prilagođenog pristupa**. Provedba bilateralnih sporazuma ubrzat će se i dopuniti **snažnijom sektorskom suradnjom i razmjenom među zainteresiranim partnerskim zemljama**. EU će nastaviti pružati potporu na bilateralnim, regionalnim i višedržavnim forumima, uključujući ciljanu sektorsku pomoć, a u skladu s načelima uključivosti i diferencijacije. Osim toga, Istočno partnerstvo i dalje će biti **fleksibilno i uključivo**, omogućujući zemljama da **zajednički prevladavaju zajedničke i globalne izazove** u nizu područja uz poticanje **regionalne integracije**.

Nadovezujući se na najveća postignuća Partnerstva te prepoznajući da je **jačanje otpornosti prevladavajući okvir politike**, kako je istaknuto u strateškom pristupu otpornosti u vanjskom djelovanju EU-a⁵, EU, njegove države članice i partnerske zemlje **suradivat će na ostvarenju dugoročnih ciljeva politike Istočnog partnerstva za razdoblje nakon 2020.:**

- zajedno za otporna, održiva i integrirana gospodarstva;
- zajedno za odgovorne institucije, vladavinu prava i sigurnost;
- zajedno prema otpornosti na promjene okoliša i klimatske promjene;
- zajedno za otpornu digitalnu transformaciju i
- zajedno za otporna, pravedna i uključiva društva.

Europska komisija pozvala je EU i njegove partnere, posebice na europskom kontinentu, da se suoče sa zajedničkim izazovima te da u budućnosti surađuju na novim prioritetima politike radi potpore ekološkoj transformaciji, digitalnoj transformaciji te razvoju gospodarstava od kojih svi imaju koristi, a prvenstveno osiguravanju većih prilika za zapošljavanje mladih i promicanju rodne ravnopravnosti. Ta će se pitanja uključiti u sve ciljeve politike.

---

⁵https://eeas.europa.eu/sites/eeas/files/join_2017_21_fl_communication_from_commission_to_inst_en_v7_p1_916039.pdf

4. GLAVNI CILJEVI POLITIKE BUDUĆEG ISTOČNOG PARTNERSTVA

4.1. Zajedno za otporna, održiva i integrirana gospodarstva

Jačanje gospodarstva ključno je za ispunjavanje očekivanja građana, smanjenje nejednakosti i preobrazbu partnerskih zemalja u mjesta na kojima ljudi žele graditi svoju budućnost. Bolje integrirana gospodarstva koja su uključiva, održiva i pravedna ostvaruju rezultate za sve. Cilj je stvoriti dostojanstvena radna mjesta i gospodarske mogućnosti, čime se jamči blagostanje za ljude koji žive u partnerskim zemljama.

To će uključivati **povećanu trgovinsku razmjenu i daljnju regionalnu i bilateralnu integraciju gospodarstava partnerskih zemalja i EU-a, uz suradnju u cilju postupne dekarbonizacije do postizanja klimatske neutralnosti te iskorištavanja prilika koje proizlaze iz ekološke i digitalne transformacije.** Oslanjajući se na postojeće sporazume o pridruživanju i detaljna i sveobuhvatna područja slobodne trgovine te druge trgovinske sporazume, EU će, zajedno s partnerskim zemljama, biti usmjeren na pružanje potpore njihovoj potpunoj provedbi kako bi se ostvarile najveće moguće koristi. U skladu s novom strategijom rasta EU-a, europskim zelenim planom i digitalnom strategijom, EU i partnerske zemlje nastavit će podupirati modernizaciju gospodarstava zemalja Istočnog partnerstva radi povećanja njihove konkurentnosti i inovativnosti. Osim toga, EU i partnerske zemlje ulagat će u fizičku povezivost i infrastrukturu (u području prometa, energetike i digitalizacije), koji su temeljni preduvjet za gospodarski razvoj. U slučaju gospodarske krize EU je spreman pomoći partnerskim zemljama u očuvanju makroekonomske stabilnosti i poticanju strukturnih reformi pružanjem makrofinancijske pomoći EU-a. Pružanjem potpore strukturnim reformama, poboljšanjem pristupa financiranju i pružanjem potpore MSP-ovima poticat će se rast i ulaganja. Ulaganjem u ljude, osobito mlade te boljim povezivanjem obrazovanja, istraživanja i inovacija s potrebama privatnog sektora partnerske zemlje pripremit će se na suočavanje s budućim izazovima.

4.1.1 Trgovina i gospodarska integracija

Tijekom posljednjeg desetljeća **trgovina** između EU-a i zemalja Istočnog partnerstva **gotovo se udvostručila** pretvaranjem partnerskih zemalja u desetog najvećeg trgovinskog partnera EU-a. **EU je najveći trgovinski partner za četiri partnerske zemlje** (Azerbajdžan, Gruzija, Moldova i Ukrajina), te drugi najveći trgovinski partner za Armeniju i Bjelorus. Ti su trgovinski odnosi također su doveli do diversifikacije izvoza robe iz partnerskih zemalja i njihove bolje integracije u globalne lance vrijednosti. Osim toga, broj poduzeća koja izvoze iz Gruzije u EU povećao se za 46 %, iz Moldove za 48 %, a iz Ukrajine za 24 %. To jasno pokazuje uzajamne koristi od Istočnog partnerstva.

EU predlaže daljnje **produbljivanje gospodarske integracije s partnerskim zemljama i među njima**, posebno među trima pridruženim zemljama putem kontinuirane potpore punoj provedbi postojećih detaljnih i sveobuhvatnih područja slobodne trgovine. Bilateralni sporazumi, osobito detaljna i sveobuhvatna područja slobodne trgovine, pružaju mogućnosti za rast privatnog sektora te za postizanje više razine zaštite radnika, boljih radnih uvjeta i pristupa građana sukladnim i sigurnim proizvodima. Koristi od njih moći će se u potpunosti ostvarivati nakon što se provedu tekuće i buduće reforme koje proizlaze iz obveza u okviru detaljnih i sveobuhvatnih područja slobodne trgovine. Taj proces podrazumijeva usklađivanje zakonodavstva s pravilima EU-a, izgradnju kapaciteta za provedbu dogovorenih reformi i olakšavanje trgovine. EU će poticati i pojačanu suradnju sa zemljama izvan detaljnih i sveobuhvatnih područja slobodne trgovine. Sektorski režimi za olakšavanje trgovine od zajedničkog interesa trebali bi dodatno razviti gospodarsku integraciju uključivanjem svih partnerskih zemalja. U tom će pogledu EU, na primjer, nastaviti surađivati s partnerskim zemljama, gdje je to moguće, na postizanju sporazuma o uzajamnom priznavanju ovlaštenih gospodarskih subjekata.

EU će ujedno nastojati **suradivati i uspostavljati saveze s partnerskim zemljama** u pogledu relevantnih širih, globalnih gospodarskih pitanja u okviru različitih multilateralnih foruma, uključujući pružanje potpore pristupanju Svjetskoj trgovinskoj organizaciji za zemlje koje trenutačno nisu članice.

EU će podržati prijelaz na zeleno gospodarstvo u regiji. Cilj će biti osiguranje neometane i poštene trgovine koja se temelji na pravilima i ulaganja u čiste tehnologije, zelenu robu i usluge te povezane strateške sirovine. EU će suradivati s partnerskim zemljama kako bi se zajamčila sigurnost resursa i istodobno ispunile obveze iz Pariškog sporazuma te ostvarili ciljevi održivog razvoja.

Za pridružene zemlje nastavlja se liberalizacija pristupa tržištu u više faza. Nadalje, selektivna i postupna **gospodarska integracija** tih zemalja u unutarnje tržište EU-a predviđena je u detaljnim i sveobuhvatnim područjima slobodne trgovine. To je uvjetovano time da te zemlje ostvare regulatornu konvergenciju s pravnom stečevinom EU-a u određenim područjima (javna nabava, tehničke prepreke trgovini, nadzor tržišta, sanitarne i fitosanitarne mjere, carinske službe i standardi dobrog poreznog upravljanja) i da je učinkovito provode.

4.1.2 Ulaganja i pristup financiranju

Tijekom prošlog desetljeća više od **125 000 MSP-ova** izravno se koristilo sredstvima EU-a (uglavnom u lokalnim valutama) za stvaranje ili održavanje **više od 250 000 radnih mjesta**. Boljom primjenom mješovitog financiranja i jamstava maksimalno se povećao učinak te je **iskorišteno 11 milijardi eura ulaganja od 2009.**

Strukturne reforme od ključne su važnosti za pružanje potpore gospodarskom razvoju, poboljšanje gospodarskog upravljanja, privlačenje izravnih stranih ulaganja i povećanje gospodarske otpornosti. Povoljni uvjeti za održivi gospodarski razvoj preduvjet su za trgovinu i ulaganja. Poslovno i ulagačko okruženje mora biti jednostavno, transparentno i pouzdano. Za to je potrebno osigurati jednake uvjeti, poboljšati tržište rada i smanjiti neformalni rad, poboljšati gospodarsko upravljanje i provesti reforme u području vladavine prava, uključujući sprečavanje korupcije. Gospodarski subjekti moraju imati jasnu perspektivu u pogledu ekološke tranzicije koja je u tijeku. EU će nastaviti podupirati provedbu ključnih reformi u partnerskim zemljama, uključujući u okviru **plana za vanjska ulaganja**⁶ te osobito **Instrumenta za strukturne reforme**.

Mala i srednja poduzeća glavni su poslodavci u većini partnerskih zemalja i ključni pokretač zajedničkog rasta i inovacija. EU će nastaviti podupirati **pristup financiranju** putem programa jamstava, subvencija za kamatne stope i poticaja za ulaganja. Jednako tako, proširiti će potporu putem jačeg partnerstva s međunarodnim financijskim institucijama te s Europskim fondom za održivi razvoj (EFOR+) u okviru predloženog Instrumenta za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju i Jamstva za vanjsko djelovanje. Održivo financiranje i mikrofinanciranje bit će sastavni dio intervencije EU-a, uključujući u ruralnim područjima, u kojima je pristup financiranju osobito otežan. Kako bi se povećala učinkovitost potpore, EU će s međunarodnim financijskim institucijama analizirati ključna područja u kojima će ulaganja imati učinak (među ostalim i razvojem „matrice učinka ulaganja”).

S obzirom na hitnu potrebu za povećanjem održivih ulaganja, EU će dodatno ojačati suradnju s partnerskim zemljama radi uspostave financijskog sustava za potporu održivom rastu, posebice putem međunarodnih foruma kao što je **Međunarodna platforma za održivo financiranje**. EU i partnerske zemlje mogu razmjenjivati najbolje prakse i koordinirati napore

---

⁶ https://ec.europa.eu/commission/eu-external-investment-plan_en

u pogledu okolišno održivih ulaganja, kao što su zelene taksonomije, objave informacija o okolišu i klimatskim promjenama te standardi i oznake za zelene financijske proizvode.

Budući da se gospodarski i trgovinski odnosi partnerskih zemalja Istočnog partnerstva s EU-om sve više razvijaju, **veća upotreba eura** u njihovim inozemnim trgovinskim odnosima dodatno bi ojačala gospodarske odnose s EU-om i pomogla da se **osigura gospodarska i financijska stabilnost** tih zemalja. Dodatno će smanjiti tečajni rizik s kojim se suočavaju partnerske zemlje, među ostalim osiguravanjem bolje usklađenosti kombinacija strane valute u vanjskom zaduživanju, upravljanju pričuvama i međunarodnim odnosima s valutama njihovih glavnih partnera u području trgovine i ulaganja, uz istodobno podupiranje jače **međunarodne uloge eura**. EU će također i dalje podupirati napore partnerskih zemalja u ispunjavanju kriterija za pridruživanje **jedinstvenom području plaćanja u eurima** (SEPA).

Kako bi se odgovorilo na potrebe novoosnovanih poduzeća, EU će zajedno s međunarodnim financijskim institucijama razviti inovativan i pametan program financiranja (koji obuhvaća vlasnički kapital, poduzetnički kapital, poslovne anđele i skupno financiranje). Pomoć EU-a iskoristit će se za dodatno jačanje organizacija za potporu poslovanju, potporu internacionalizaciji MSP-ova i olakšanje javno-privatnog dijaloga te za ispunjavanje potrebe za znanjem i vještinama kako bi se potakle inovacije, poduzetništvo i kreativnost u skladu s budućim tržišnim potrebama. EU će nastaviti podupirati poduzeća, osobito inicijative kojima upravljaju žene te će poticati mlade da postanu poduzetnici.

Kako bi se prešlo na **uključivo i pravedno gospodarstvo koje donosi koristi za sve**, EU će partnerskim zemljama pomoći iskoristiti gospodarski potencijal svojih ruralnih područja, među ostalim pružanjem potpore poljoprivrednicima i uspostavom modernih zadruga i skupina proizvođača. EU će ojačati svoj angažman izvan glavnih gradova i stvoriti veze između lokalnih gradskih središta i ruralnih područja. Taj se pristup temelji na metodologiji Europske komisije za pametnu specijalizaciju, kako se primjenjuje u EU-u.

4.1.3. Pojačana međusobna povezanost

Snažna povezanost između EU-a i Istočnog partnerstva, kao i među partnerskim zemljama, važni su pokretači gospodarskog razvoja, regionalne integracije, trgovine i mobilnosti. Održiva i sigurna povezanost utemeljena na pravilima **ključna je za EU i partnerske zemlje**.

U području **prometa** EU će se usredotočiti na dugoročna **prioritetna ulaganja** navedena u indikativnom planu ulaganja u **transeuropsku prometnu mrežu (TEN-T)**⁷. To obuhvaća unaprjeđenje ključne fizičke infrastrukture u cestovnim, željezničkim i lučkim objektima, objektima unutarnjih plovnih puteva i zračnih luka te u logističkim centrima kako bi se dodatno pojačala povezanost između EU-a i partnerskih zemalja te među samim partnerskim zemljama. Potpora će se pružati putem mješovitog financiranja i jamstava u okviru Platforme za ulaganja u susjedstvu. EU će povećati i primjenu normi EU-a i međunarodnih normi u pogledu prometa, uključujući u području cestovne sigurnosti, u skladu s Deklaracijom Istočnog partnerstva o sigurnosti cestovnog prometa iz 2018.⁸ Pojačat će i rad na sporazumima o zajedničkom zračnom prostoru i sigurnosti zračnog prometa. Prepoznajući važnost zemalja Istočnog partnerstva u smislu povezanosti između Europe i Azije, EU će promicati i podupirati angažman partnerskih zemalja u provedbi strategije za povezivanje Europe i Azije⁹.

---

⁷https://ec.europa.eu/transport/themes/international/european_neighbourhood_policy/eastern_partnership/ten-t-maps_en

⁸ https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/sites/near/files/eap_declaration_finalversion2604.pdf

⁹ https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage/50699/connecting-europe-asia-eu-strategy_en

U pogledu **energetske povezanosti** EU će nastaviti surađivati s partnerskim zemljama na jačanju prekogranične i međuregionalne interkonekcije. Uskoro će biti dovršen **južni plinski koridor**, za koji se očekuje da će 2020. prvi put dovesti plin iz Azerbajdžana u EU. Energetska politika koja se temelji na dokazima te prikupljanje, upotreba i upravljanje podacima dodatno će se podupirati putem inicijative „EU4Energy” i dijaloga o energetske politici. Cilj aktualne izmjene Ugovora o energetske zajednici, čije su tri partnerske zemlje članke, bit će postizanje veće učinkovitosti i spremnosti energetske zajednice za održivu energiju. EU će ujedno pomoći i partnerskim zemljama da povećaju **energetsku sigurnost** diversifikacijom u odnosu na uvoz nafte ili plina **ulaganjima u obnovljivu energiju** i **poboljšanu energetsku učinkovitost** te poticanjem integracije energetskog tržišta na temelju pouzdanog zakonodavstva.

Satelitska povezivost pridonosi pametnom i sigurnom prometu i zelenijim gradovima te omogućuje digitalizaciju i modernizaciju gospodarstva. U tom će kontekstu suradnja s partnerskim zemljama u pogledu proširenja pokrivenosti Europskim geostacionarnim navigacijskim sustavom pridonositi sigurnijem zračnom prometu, u skladu sa zakonodavstvom EU-a, kao i troškovno učinkovitim pomorskom i željezničkom prometu te razvoju precizne poljoprivrede.

Snažan **dijalog o politikama** i razvoj jedinstvenog portfelja infrastrukturnih projekata ključni su za optimizaciju **portfelja ulaganja**. Dobre makroekonomske politike i upravljanje javnim financijama, stvaranje fiskalnog prostora za javna ulaganja, osiguravanje jednakih uvjeta za sudjelovanje s privatnim sektorom, uključujući putem javno-privatnih partnerstava, nužni su preduvjeti za osiguravanje održivosti infrastrukture u svim područjima.

4.1.4. Ulaganje u ljude

Ulaganje u ljude ključno je za pripremu za budućnost i razvoj društvene i gospodarske otpornosti. Nadovezujući se na dosad postignuto za mlade, EU predlaže **novi dogovor za mlade**, koji će uključivati sljedeće elemente: i. premošćivanje jaza između tržišta rada i obrazovnog sektora; ii. povećanje potpore za **zapošljavanje mladih** i za **poduzetništvo mladih**; iii. aktivne mjere tržišta rada, kao što je Jamstvo za mlade, koje valja prilagoditi tržištima rada partnerskih zemalja i iv. na temelju pilot-projekta za mlade državne službenike zemalja Istočnog partnerstva koji stječu iskustvo prateći rad kolega, uspostavu programa **mobilitnosti i razmjene za Istočno partnerstvo usmjerenog na mlade stručnjake**.

Reforma obrazovanja bit će strateški prioritet. Ta će reforma obuhvaćati, među ostalim: i. upravljanje i izgradnju kapaciteta; ii. modernizaciju i inovacije na svim razinama obrazovanja i osposobljavanja; iii. usklađivanje zakonodavstva i politika s europskim kretanjima, uključujući Europski prostor visokog obrazovanja (Bolonjski proces) ili torinski proces za strukovno obrazovanje i osposobljavanje i iv. jačanje **osposobljavanja nastavnika**, razmjenu najbolje prakse i pružanje potpore uvođenju modernog nastavnog plana i programa i prakse poučavanja i učenja. Programom **Erasmus+**, koji predstavlja ključnu komponentu potpore EU-a modernizaciji i internacionalizaciji sustava obrazovanja i osposobljavanja, zajamčit će se veća mobilnost i mogućnosti za izgradnju kapaciteta u formalnom i neformalnom obrazovanju. Sudjelovanje u **Europskim snagama solidarnosti** omogućit će mladima da volontiraju ili rade na projektima koji donose korist zajednicama i ljudima diljem Europe. Kao jedna od važnih inicijativa, **Europska škola u Gruziji** postat će punopravna srednja škola u novim prostorijama.

Istraživanje i inovacije ključni su za stvaranje dostojanstvenih i održivih radnih mjesta. EU će nastaviti podupirati i jačati **pametnu specijalizaciju, prijenos tehnologije i inovativne kapacitete** partnerskih zemalja te podupirati njihovo veće sudjelovanje u programima EU-a kao što su Obzor Europa i COSME. Potrebno je poboljšati nacionalne javne sustave istraživanja i inovacija u pogledu uspješnosti i konkurentnosti, uključujući daljnjom provedbom **reformi**. Razvoj **zajedničkog prostora znanja i inovacija** između EU-a i

partnerskih zemalja trebalo bi poticati upotrebom znanstvenih dokaza za stvaranje radnih mjesta utemeljenih na znanju i privlačenje ulagača za inovativna poduzeća u EU-u i susjednim zemljama. Istraživanje, inovacije i prijenos znanja ključni su i za modernizaciju poljoprivrede, koja predstavlja sektor od ključne važnosti za velik dio stanovništva Istočnog partnerstva. Budući da je jedan od glavnih prioriteta EU-a u budućnosti ostvarivanje ciljeva u okviru **europskog zelenog plana**, osobito kako bi Europa postala prvi klimatski neutralan kontinent na svijetu, partnerske zemlje potiče se da utvrde prioritete u području istraživanja i inovacija povezane s ublažavanjem klimatskih promjena i prilagodbom tim promjenama te da izgrade nove inovativne i održive lance vrijednosti. Poticat će se zajedničke obveze za ostvarenje tih prioriteta, zajedno s definicijom strategije za omogućivanje brzog uvođenja rješenja.

Nadalje, EU će pružati potporu zemljama u njihovim nastojanjima da u najvećoj mogućoj mjeri iskoriste potencijal svojih **kulturnih i kreativnih industrija** kao pokretača održivog društvenog i gospodarskog razvoja. EU će promicati ključnu ulogu kulture u izgradnji otvorenosti i promicanju europskih vrijednosti te poticanju međukulturnog dijaloga radi uspostave miroljubivih odnosa među zajednicama i ojačat će suradnju u području kulturne baštine i kreativnih industrija, uključujući audiovizualni sektor.

4.2. Zajedno za odgovorne institucije, vladavinu prava i sigurnost

Dobro upravljanje i demokratske institucije, vladavina prava, uspješna antikorupcijska politika, borba protiv organiziranog kriminala, poštovanje ljudskih prava i sigurnost, uključujući potporu stanovništvu pogođenom sukobom, **okosnica su snažnih i otpornih država i društava**. Oni su i važni **preduvjeti za funkcionalno tržišno gospodarstvo i održiv rast**. Vladavina prava od ključni je čimbenik za osiguranje učinkovite poslovne klime te ima veliku važnost za privlačenje izravnih stranih ulaganja.

U budućnosti će biti potrebno obnoviti predanost temeljnim značajkama partnerstva kako bi se na temelju dosadašnjih postignuća ostvario napredak. Konkretno govoreći, potpora EU-a otpornim institucijama, vladavini prava i sigurnosti obuhvaća sljedeće: i. predlaganje načina za bolje mjerenje učinka reformi pravosuđa; ii. razmatranje napretka u reformama povezanim s vladavinom prava prilikom odlučivanja o dodjeli pomoći; iii. povećanje potpore EU-a borbi protiv korupcije i gospodarskog kriminala; iv. poboljšanje prekogranične suradnje radi bolje zaštite građana od organiziranog kriminala te v. jačanje potpore dijalogima o sigurnosti i suradnji.

4.2.1. Pravosudne reforme

Buduće reforme trebale bi se temeljiti na usklađivanju s **europskim normama**. Trebao bi postojati **sveobuhvatni pristup** koji obuhvaća tužiteljstva i službe kaznenog progona. **Neovisnost i odgovornost** pravosuđa i tužiteljstva od presudne su važnosti u sustavu provjera i ravnoteže kako bi se osiguralo da se sve državne institucije pridržavaju zakona i da građani imaju pristup pravosuđu i mogu u potpunosti ostvarivati svoja prava.

EU će poticati **aktivnu ulogu međunarodnih institucija i stručnjaka** u pogledu podupiranja i legitimiziranja procesa reformi te će u pitanjima vladavine prava ponuditi vlastito stručno znanje. Reforme bi se trebale temeljiti na **strategijama reforme visoke kvalitete** koje se temelje na prvorazrednoj analizi pitanja koja je potrebno riješiti. Postoji potreba za **boljim mjerenjem stvarnih rezultata/učinaka reformi** i njihove percepcije među građanima. EU će podupirati povećanje kapaciteta relevantnih nacionalnih institucija za pružanje **pravosudne izobrazbe** o vrijednostima i pravilima kojih se pravosudni djelatnici, kao što su suci i tužitelji, trebaju pridržavati u svojem radu.

U tom će važnom području EU promicati **kulturu vladavine prava** putem bliske suradnje civilnog društva i poslovne zajednice, kao i putem pojačane suradnje s dionicima iz EU-a.

4.2.2. Rješavanje problema korupcije i gospodarskog kriminala

Korupcija potkopava vladavinu prava i održivi razvoj društava. Novi **digitalni alati za borbu protiv korupcije** pomažu u boljem **sprečavanju i otkrivanju** nepravilnosti, a važna je i uloga nekoliko specijaliziranih tijela za borbu protiv korupcije koja su osnovana tijekom posljednjih godina¹⁰. Unatoč tome potreban je stroži pristup za **poboljšanje istraživanja, progona i sankcioniranja gospodarskog kriminala** kako bi se dokazalo da su tijela za borbu protiv korupcije i tijela kaznenog progona neovisna i da **donose rezultate**. EU će podržati zakonodavni i institucijski okvir usmjeren na rezultate, uz veću usredotočenost na **korupciju na visokoj razini**, te će posebnu pozornost pridati području **javne nabave**. U tom će se smislu u potpunosti istražiti potencijal digitalnih rješenja za poboljšanje sljedivosti i transparentnosti sustava javne nabave. EU će pomoći partnerskim zemljama i u uključivanju načela integriteta i odgovornosti na svim razinama javne uprave,

Korupcija je jedan od brojnih aspekata šireg fenomena kriminaliteta, odnosno **gospodarskog kriminala**. Partnerske zemlje trebale bi pojačati napore kako bi uspostavile čvrst i učinkovit okvir za borbu protiv gospodarskog kriminala. U tom su pogledu registri stvarnog vlasništva od ključne važnosti za **borbu protiv pranja novca**. Važno je da istočni partneri uspostave čvrste okvire za povrat imovine, među ostalim uspostavom funkcionalnih **ureda za povrat imovine** koji mogu ući u trag nezakonito stečenom bogatstvu i otkriti ga. To je ključno za zamrzavanje i oduzimanje nezakonito stečene imovine, kao i povrat nezakonito stečene imovine, što predstavlja važan instrument u borbi protiv organiziranog kriminala.

4.2.3. Borba protiv organiziranog kriminala i jačanje sigurnosti

Organizirani kriminal jedan je od zajedničkih izazova u širokom području sigurnosti. EU će u tom pogledu i dalje pružati potporu: i. pojačanoj **suradnji s agencijama EU-a za pravosuđe i unutarnje poslove**; ii. **reformi sigurnosnog sektora**; iii. **borbi protiv trgovanja** ljudima i nezakonitom robom (osobito drogom i vatrenim oružjem) i iv. **integriranom upravljanju granicama** radi poboljšanja sposobnosti partnerskih zemalja da izdrže pritiske s kojima se suočavaju i da ojačaju svoju otpornost. EU će nastaviti suradnju s partnerskim zemljama u području **kiberotpornosti**. Nadalje, od temeljne je važnosti funkcionalan i provediv okvir za borbu protiv kiberkriminaliteta, koji se oslanja na Budimpeštansku konvenciju Vijeća Europe.

Kontinuirana suradnja između partnerskih zemalja i **Mehanizma EU-a za civilnu zaštitu**, kao i među partnerskim zemljama, bit će ključna za poboljšanje prevencije prirodnih katastrofa i katastrofa izazvanih ljudskim djelovanjem, pripravnosti za te katastrofe i odgovora na njih. Nadalje, neriješeni sukobi i dalje otežavaju razvoj u regiji. EU se zalaže za promicanje miroljubivog rješavanja tih **sukoba** u skladu s dogovorenim pregovaračkim okvirima i postupcima. Uz svijest o tome kakav bi učinak to moglo imati na gospodarski i društveni razvoj, ojačat će se uloga žena i mladih u izgradnji mira zajedničkim mjerama u skladu s političkom predanošću EU-a provedbi Programa o ženama, miru i sigurnosti¹¹ na regionalnoj i međunarodnoj razini. EU će osobito raditi na sprečavanju sukoba, izgradnji povjerenja i olakšavanju pregovora o mirnom rješavanju sukoba. Jednako tako, EU će nastaviti pružati pomoć stanovništvu pogođenom sukobima kako bi se povećala njegova otpornost. **Dijalog o sigurnosti i praktična suradnja u području zajedničke sigurnosne i obrambene politike (ZSOP)** također će se ojačati radi potpore doprinosima partnerskih zemalja za europske civilne i vojne misije i operacije. EU će razmotriti pružanje mogućnosti za osposobljavanje i izgradnju kapaciteta partnerskim zemljama, uključujući, ako je to potrebno, za suzbijanje hibridnih prijetnji.

¹⁰ Sve partnerske zemlje ratificirale su Konvenciju Ujedinjenih naroda protiv korupcije.

¹¹ <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N00/720/18/PDF/N0072018.pdf?OpenElement>

4.3. Zajedno prema otpornosti na promjene okoliša i klimatske promjene

Europski zeleni plan jasno pokazuje da ekološki i klimatski izazovi zahtijevaju hitno djelovanje EU-a i partnerskih zemalja. Modernizacijom gospodarstava i trgovinskih tokova smanjit će se rizik od istjecanja ugljika. To je potrebno i s obzirom na postignuća u području gospodarske integracije i promjena u preferencijama potrošača u EU-u i zemljama Istočnog partnerstva. EU će nastaviti povezivati partnerske zemlje sa sve složenijim i naprednijim ekonomskim lancima vrijednosti jer time preobražava vlastito gospodarstvo. EU će pomoći partnerskim zemljama i u ispunjavanju nacionalno utvrđenih doprinosa Pariškom sporazumu i modernizaciji njihovih gospodarstava, smanjenju ugljičnog otiska i prelasku na klimatsku neutralnost, uvažavajući pritom izazove povezane s ulaganjima. U tom su pogledu partnerske zemlje u različitim forumima izrazile svoju potporu sveobuhvatnom pristupu za promjene predstavljene u europskom zelenom planu. Jednako tako, važno je provesti Okvir iz Sendaija za smanjenje rizika od katastrofa i povećati napore u pogledu prilagodbe klimatskim promjenama.

EU će surađivati s partnerskim zemljama kako bi se regija preobrazila u pravedna i napredna društva, s modernim, resursno učinkovitim, čistim, kružnim i konkurentnim gospodarstvima, uz istodobno povećanje njihove **otpornosti na promjene okoliša i klimatske promjene**, među ostalim s pomoću održivije upotrebe prirodnih resursa. Okolišni i klimatski programi sve su važniji u regiji. Povećavaju se zahtjevi javnosti u pogledu sljedećeg: i. poboljšavanja kvalitete zraka i vode; ii. učinkovitog gospodarenja otpadom, zemljištem i vodnim resursima i iii. odgovora na ekstremne vremenske uvjete te nezakonitu sječu i krčenje šuma. To ujedno predstavlja veliku priliku za poticanje aktivnosti u inovativnim sektorima. Nekoliko partnerskih zemalja donijelo je akcijske planove i dugoročne strategije za zeleno gospodarstvo, čiju provedbu žele ubrzati. Isto tako, partneri iz privatnog sektora sve više uzimaju u obzir mogućnosti koje donosi zelenije kružno gospodarstvo i žele raditi na uklanjanju rizika uzrokovanih klimatskim promjenama. Partnerske zemlje već mogu ostvarivati koristi od podataka i usluga programa Copernicus, koji su besplatno i slobodno dostupni za potporu donošenju informiranih odluka u regiji.

Stoga će Istočno partnerstvo morati poduzeti sljedeće: i. intenzivirati djelovanje u područjima koja su ključna za zdravlje i dobrobit ljudi; ii. povećati resursnu učinkovitost gospodarstava; iii. razvijati nova zelena radna mjesta i gospodarske mogućnosti povezane sa zelenom tranzicijom; iv. razvijati lokalne i obnovljive izvore energije i v. gospodariti prirodnim dobrima tako da se postigne najveća moguća održivost. **EU će podupirati tu tranziciju uz vođenje računa o globalnim izazovima te okolnostima u području okoliša i klime u partnerskim zemljama, pri čemu će naglasak prvo biti na lako ostvarivim ciljevima.**

4.3.1. Koristi za zdravlje i dobrobit ljudi

Kada je riječ o kvaliteti života povezanoj s okolišem potrebno je uložiti veće napore kako bi gradski razvoj postao održiviji i kako bi se dodatno poboljšalo pružanje **usluga zaštite okoliša**, kao što su vodoopskrba i odvodnja, gospodarenje otpadom, zelena područja i gradska mobilnost. EU će pružati potporu djelovanjima i razvoju politika čiji je cilj sprečavanje i smanjenje onečišćenja, a time i smanjenje negativnih učinaka na zdravlje, osobito zbog onečišćenja zraka, vode i tla te otrovnih kemikalija, vodeći se EU-ovim ciljem nulte razine onečišćenja. EU će povećati potporu za povećanje **energetske učinkovitosti** zgrada, što je ključno za rješavanje energetske siromaštva i smanjenje emisija stakleničkih plinova. Za postizanje viših stopa obnove zgrada privlačenjem privatnih sredstava mogli bi se iskoristiti inovativni instrumenti financiranja (kao što su ugovori o energetske učinkovitosti, financiranje putem poreza i financiranje putem računa). EU će pružati potporu razvoju **obnovljivih izvora energije**, posebno kada se upotrebljavaju radi bržeg smanjenja uporabe ugljena, što je ključno za smanjenje onečišćenja zraka. EU će i dalje uvoditi alate te zajedno s međunarodnim financijskim institucijama provoditi inicijative za energetske učinkovitost na visokoj razini radi modernizacije zakonodavstva u području energetike i uspostave pametnog regulatornog okvira kojim se promiče energetska učinkovitost i obnovljiva energija, putem

programa zelenog financiranja i uključivanjem privatnog sektora. Utvrdit će se mjere za preobrazbu gradova ili regija koji najviše pate od onečišćenja.

U području **javnog zdravstva** EU će podupirati partnerske zemlje u modernizaciji zdravstvenih ustanova, e-zdravstvu, osposobljavanju medicinskog osoblja, pružanju dostupne zdravstvene skrbi i promicanju pristupa toj skrbi za sve građane. To uključuje potporu za bolje rješavanje problema zaraznih i nezaraznih bolesti kao u slučaju koronavirusa (COVID-19).

4.3.2. Kružno gospodarstvo

Olakšavanje prijelaza na resursno učinkovito kružno gospodarstvo bit će glavni cilj djelovanja. Smanjenje neekonomične proizvodnje ključna je početna točka za povećanje konkurentnosti uz razmjerno niske troškove. U pogledu novih gospodarskih mogućnosti i konkurentnosti EU će promicati zeleno i kružno gospodarstvo na temelju rezultata nedavnog dijaloga o politikama. EU će podupirati poduzeća i kontakte među poduzećima u tom području. Na zahtjev zemalja organizirat će se terenski posjeti u vezi s **kružnim gospodarstvom**. Nastavit će se s radom na promicanju politika za održive proizvode, ekoloških inovacija, proširene odgovornosti proizvođača, drugih načina sprečavanja nastanka i smanjenja otpada, gospodarenja otpadom, zelene javne nabave i boljih informacija za potrošače. EU će surađivati s partnerskim zemljama u reformi brojnih resursno intenzivnih sektora, kao što su sektori plastike, tekstila ili građevinarstva. Pažljivo će se utvrditi mogućnosti za zelena radna mjesta. Ključni sektori ostvarit će koristi od analize mogućih mjera za poticanje stvaranja radnih mjesta i konkurentnosti putem zelenog kružnog gospodarstva.

4.3.3. Prirodna dobra kao temelj gospodarstva

Zaustavljanje gubitka **biološke raznolikosti** bit će jedan od glavnih ciljeva suradnje. To uključuje borbu protiv krčenja šuma i dezertifikacije, uvođenje mjera za zaštitu određenih vrsta te širenje zaštićenih područja i učinkovito upravljanje njima. Pritom će potrebna biti i suradnja s drugim sektorima u cilju smanjenja negativnog učinka ljudskih aktivnosti na biološku raznolikost. Kako bi se očuvali prirodni resursi koji čine temelj gospodarstva, EU će i dalje s partnerskim zemljama raditi na pitanjima kvalitete i dostupnosti vode te bolje kontrole i praćenja ribolovnih aktivnosti radi rješavanja problema pretjeranog izlova. Planiranje upravljanja riječnim slivovima proširit će se na sve riječne slivove. Nastavit ćemo suradnju u iskorištavanju potencijala sektora **sirovina** za doprinos ciljevima održivog razvoja, borbi protiv krčenja šuma i poboljšanju održivog gospodarenja šumama, uključujući za dugoročno skladištenje ugljika i alternative za fosilna goriva. Nastojat će se smanjiti nezakonita sječa i omogućiti sljedivost drvne građe. EU će prijenosom znanja i inovacija, osobito u sektorima koji ostvaruju veliku dobit, pružati potporu **održivoj poljoprivredi, ribarstvu i sigurnosti hrane**. Jednako tako, nastavit će jačati položaj poljoprivrednika i ribara u vrijednosnom lancu te će istodobno poboljšavati kvalitetu života u ruralnim i morskim obalnim područjima.

4.3.4. Politike i upravljanje u potpori zelenijem rastu

Kako bi ostvarile uspjeh, partnerske zemlje morat će dodatno ulagati u sljedeće: i. **upravljanje okolišem**; ii. dobro planiranje politika i ulaganja; iii. administrativne kapacitete za provedbu i primjenu zakonodavstva; iv. poboljšani pristup informacijama, jačanje svijesti i veće sudjelovanje javnosti te v. prilagođenije i djelotvornije mehanizme financiranja. U tu je svrhu potrebno pojačati dijalog o politici te angažman sa svim dionicima, uključujući relevantne parlamentarne odbore. Jednako tako, bit će važno i podizanje **razine osviještenosti**, uključujući udruživanje snaga s civilnim društvom. EU će povećati potporu za vodeće uloge država članica i partnerskih zemalja u određenim pitanjima kako bi se potaknula brža

provedba modernih politika i praksi te kako bi se povećala odgovornost zemalja. Tom će cilju pridonijeti **zajednički pomorski program za Crno more**¹² kao regionalni okvir upravljanja.

4.3.5. Jačanje energetske sigurnosti i sigurnosti

Diversifikacija kombinacije izvora energije, posebice oslanjanjem na obnovljive izvore energije, nužna je za povećanje energetske sigurnosti. Kako bi ostvarile svoje klimatske ciljeve, partnerske zemlje nadležne su za **odlučivanje o svojoj kombinaciji izvora energije**. Neke zemlje mogu odabrati nuklearnu energiju s niskim udjelom ugljika za ostvarivanje tih ciljeva. U tom kontekstu EU će nastaviti pridonositi **jačanju međunarodne nuklearne sigurnosti**. Vodeća uloga EU-a u obvezujućem nuklearnom zakonodavstvu bit će temelj za daljnje bilateralne razmjene. Nastavit ćemo organizirati istorazinske ocjene stres testova nuklearne sigurnosti i aktivnosti praćenja. **EU će jednako tako podijeliti svoje iskustvo** u području razgradnje i zbrinjavanja radioaktivnog otpada te zaštite od zračenja. Sudjelovanje partnerskih zemalja u programima EU-a za praćenje stanja okoliša – EURDEP – i za razmjenu informacija u slučaju radiološke i nuklearne krize – ECURIE – također je od ključne važnosti.

4.3.6. Brži prelazak na održivu i pametnu mobilnost

Promet mora postati održiviji, a prometne politike u Istočnom partnerstvu valja izmijeniti kako bi se zajamčilo smanjenje emisija stakleničkih plinova. EU će stoga sve više surađivati s partnerskim zemljama na **zelenim prometnim rješenjima** pomažući u izgradnji pametnih gradova usmjerenih na budućnost izradom planova gradske mobilnosti za integraciju različitih vrsta prijevoza u gradskim područjima. To će dugoročno uključivati optimizaciju prometa, među ostalim putem **digitalizacije**.

4.4. Zajedno za otpornu digitalnu transformaciju

Kako je navedeno u **strategiji za oblikovanje digitalne budućnosti Europe**¹³, snažna digitalna prisutnost u susjedstvu EU-a omogućit će rast i potaknuti održivi razvoj. EU će u tom pogledu dodatno ulagati u **digitalnu transformaciju** partnerskih zemalja u skladu sa zakonodavstvom EU-a i najboljom praksom. Cilj rada u tom području nakon 2020. bit će proširenje koristi jedinstvenog digitalnog tržišta na partnerske zemlje i pružanje potpore potpunoj provedbi obveza partnerskih zemalja koje proizlaze iz **sporazuma o pridruživanju i drugih bilateralnih sporazuma**. Rad će se temeljiti na uspjehu inicijative politike za **usklađivanje digitalnih tržišta** u okviru Istočnog partnerstva i operativnih programa pokrenutih u okviru inicijative **EU4Digital**.

4.4.1. Digitalna infrastruktura

Moderno gospodarstvo koje se temelji na podacima može se u potpunosti izgraditi jedino ako građani i poduzeća imaju pristup visokokvalitetnoj elektroničkoj komunikacijskoj infrastrukturi i uslugama po pristupačnim cijenama. EU će i dalje podupirati jačanje neovisnosti **regulatornih tijela**, ako je to potrebno, i uvođenje potrebnih regulatornih ovlasti kako bi se omogućilo dobro funkcioniranje tržišta elektroničkih komunikacija u partnerskim zemljama. EU će osobito putem tehničke pomoći i razmjene najboljih praksi, nastaviti podupirati i proširenje **sigurnih i gigabitnih širokopojsnih infrastruktura velikog kapaciteta** u partnerskim zemljama, osobito u udaljenim ili slabije naseljenim područjima, te

¹² https://ec.europa.eu/maritimeaffairs/press/black-sea-ministers-endorse-common-maritime-agenda_en

¹³ https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/communication-shaping-europes-digital-future-feb2020_en_4.pdf

će poticati njegovu upotrebu. Osiguravanje dostupnosti usluga po pristupačnim cijenama bit će važno za postizanje najvećeg mogućeg učinka za stanovništvo zemalja Istočnog partnerstva. U tom kontekstu EU će pružati potporu provedbi sporazuma o **roamingu** i **radiofrekvencijskom spektru** među partnerskim zemljama i, prema potrebi, s EU-om.

4.4.2 e-uprava

EU će dodatno pružati potporu jačanju **e-uprave** u regiji Istočnog partnerstva kako bi se povećale učinkovitost, transparentnost i odgovornost za javne uprave i kako bi se olakšale reforme. EU će u tom pogledu pružati potporu uspostavi pravnih okvira za sustave **elektroničke identifikacije** i **elektroničke usluge povjerenja** u okviru Istočnog partnerstva, u skladu sa zakonodavstvom EU-a i najboljim praksama, a kako bi se stvorili uvjeti za sporazume o uzajamnom priznavanju među partnerskim zemljama i s EU-om. Podupirat će se standardizirane interoperabilne **platforme za e-usluge**.

4.4.3. Digitalno gospodarstvo i inovacije

EU će podupirati vlade partnerskih zemalja u razvoju programa digitalnih inovacija te povećanje broja visoko inovativnih **novosnovanih digitalnih poduzeća** u regiji Istočnog partnerstva proširenjem inicijative za digitalne inovacije i rastuća poduzeća na te zemlje. Posebice će novosnovanim digitalnim poduzećima i malim i srednjim poduzećima omogućivati bolji pristup financijskim sredstvima, tržištima EU-a i snažnije veze s inovacijskim ekosustavima EU-a. Svemirski podaci i usluge vodećih programa EU-a Copernicus i Galileo već su besplatno dostupni. EU će surađivati sa zemljama Istočnog partnerstva na povećanju njihove primjene kako bi se inovativnim novosnovanim poduzećima i MSP-ovima omogućila prekogranična poslovna suradnja.

EU će dodatno pružati potporu partnerskim zemljama u rješavanju problema nedostatka **digitalnih vještina**, s posebnim naglaskom na rodnu ravnopravnost i socijalnu uključivost.

4.4.4. Kiberotpornost

EU će dodatno pružati potporu **kiberotpornosti** partnerskih zemalja i pomagati im u tom području. Razvoj čvrstih pravnih, političkih i operativnih okvira za kibersigurnost u partnerskim zemljama i dalje će se podupirati na temelju zakonodavstva i najboljih praksi EU-a, uključujući okvir EU-a za **kibersigurnosnu certifikaciju**.

4.5. Zajedno za otporna, pravedna i uključiva društva

Transparentne i odgovorne javne uprave usredotočene na građane te slobodni i poštenu izbore od ključne su važnosti za demokraciju. Zajedno s angažiranim civilnim društvom, slobodnim, pluralnim i neovisnim medijima te zaštitom prava građana, oni su ključne sastavnice otpornih, pravednih, uključivih i demokratskih društava.

Suradnja s partnerskim zemljama u tim područjima bit će ključan prioritet EU-a. Pristup informacijama koje se temelje na dokazima jača demokratske sustave te građanima omogućuje donošenje informiranih odluka. Budući da suočavanje s migracijskim izazovima predstavlja zajednički prioritet, EU će nastaviti surađivati s partnerskim zemljama kako bi se osigurali mobilnost i kontakti među ljudima u sigurnom i dobro uređenom okruženju te kako bi se osigurala potpora ugroženim migrantima i izbjeglicama.

4.5.1 Reforma javne uprave i građanski angažman

U pogledu reforme javne uprave politička volja partnerskih zemalja i dalje će biti od najveće važnosti kako bi se osiguralo da nadležna tijela **uključuju građane u postupak donošenja odluka**. EU će pružati potporu uključivom razvoju politika koji se temelji na dokazima te

dobrom upravljanju javnim financijama u cilju poboljšanja usluga za građane i poduzeća. Partnerske zemlje moraju **profesionalizirati** svoje javne službe i povećati odgovornost na svim razinama vlasti. Reforma javne uprave, uključujući pitanja u pogledu transparentnosti, jednako je tako ključan pokretač gospodarskog rasta i može smanjiti rizike od korupcije, na primjer, putem rješenja e-uprave. Nadalje, EU i partnerske zemlje razmotrit će jačanje **uzajamnog učenja**, među ostalim putem Škole za javnu upravu Istočnog partnerstva. Praćenje provedbe reformi i dalje je ključno te bi civilno društvo u njemu trebalo imati veću ulogu.

4.5.2. Civilno društvo i sudjelovanje mladih

EU će na temelju inovativnih aktivnosti i dosadašnjeg angažmana dodatno pružati potporu **kapacitetima organizacija civilnog društva**, osobito lokalnih organizacija, kako bi se smisljeno uključili u postupke donošenja politika i dijalog o politikama te kako bi se promicale reforme i javna odgovornost. EU će razvijati daljnja strateška partnerstva s ključnim organizacijama radi jačanja suradnje, izgradnje rukovoditeljskih vještina aktivista civilnog društva i suradnje sa socijalnim partnerima (sindikati i organizacije poslodavaca). Nadalje, pružat će se potpora socijalnim inovacijama i socijalnom poduzetništvu. Rad s partnerskim zemljama na promicanju poticajnog okruženja za civilno društvo bit će od ključne važnosti. Forum civilnog društva Istočnog partnerstva i dalje će biti važan partner u promicanju uloge civilnog društva u političkom dijalogu.

EU će se više usredotočiti i na **sudjelovanje i vodstvo mladih**. Programi **Erasmus+** i **Europske snage solidarnosti** osnažit će mladu generaciju tako što će pridonijeti uspostavi uključive politike za mlade koja se temelji na dokazima, razvoju vještina, potpori projektima volontiranja i suradnje. Pojačat će se program **stipendija civilnog društva** i inicijativa za **mlade europske ambasadore** kako bi se mladima više pomagalo da razvijaju ključne kompetencije i vještine, uključujući osviještenost o potrebi rješavanja problema rodne neravnopravnosti i važnosti aktivnog sudjelovanja u demokratskom životu te većeg građanskog angažmana. **Forum mladih Istočnog partnerstva** imat će još važniju ulogu i postat će bolje integriran u strukturirani dijalog o politici za mlade unutar mreže vijeća mladih Istočnog partnerstva, po uzoru na unutarnji strukturirani dijalog EU-a s mladima.

4.5.3. Neovisni mediji i činjenične informacije

U **medijskom okruženju** koje dobro funkcionira civilno društvo i pojedinci mogu osigurati potrebne provjere i ravnoteže te pozivati vlade na odgovornost. Osiguravanjem pristupa točnim i činjeničnim informacijama za sve građanima se omogućuje da donose utemeljene odluke i da aktivno sudjeluju u demokratskom procesu. EU će pružati potporu neovisnim medijskim kućama koje proizvode visokokvalitetni i raznovrsni sadržaj. Donošenjem **Akcijskog plana za borbu protiv dezinformiranja**¹⁴ u prosincu 2018. EU je uspostavio čvrst okvir za **borbu protiv prijetnji koje stvaraju dezinformacije unutar EU-a i izvan njega**. U budućnosti bi svi relevantni akteri, uključujući institucije EU-a, države članice EU-a, partnerske zemlje, industriju i civilno društvo trebali i zadržati svoju ulogu u širenju neovisnih usluga provjere činjenica i promicanju medijske pismenosti. Jačanje suradnje s civilnim društvom u borbi protiv dezinformacija jednako će tako biti od velike važnosti.

4.5.4. Zaštita ljudskih prava

EU će nastaviti podupirati partnerske zemlje u promicanju ljudskih prava, među ostalim kako bi se osiguralo da svi građani mogu u potpunosti uživati građanska i politička prava, kao i gospodarska, društvena i kulturna prava. EU će intenzivirati mjere za borbu protiv svih oblika diskriminacije, uključujući na temelju spola, rasnog ili etničkog podrijetla, vjeroispovijesti ili uvjerenja, invalidnosti, dobi ili spolne orijentacije. EU će podupirati partnerske zemlje u

¹⁴ https://eeas.europa.eu/sites/eeas/files/action_plan_against_disinformation.pdf

provedbi **Konvencije UN-a o pravima osoba s invaliditetom**, te u razvoju pristupačnih proizvoda i usluga. EU će također nastaviti podupirati partnerske zemlje u **osiguravanju poštovanja postojećih prava manjina, stanovništva pogođenog sukobima i promicanju rodne ravnopravnosti**.

Kako bi se zajamčila visoka razina zaštite temeljnih prava na privatnost i **zaštitu podataka**, EU će nastaviti suradnju sa zemljama Istočnog partnerstva u promicanju daljnje konvergencije sa standardima EU-a i međunarodnim standardima u području zaštite podataka kako bi se olakšale trgovinska razmjena i suradnja u provedbi zakona.

4.5.5. Mobilnost

Kako bi se osigurali mobilnost i kontakti među ljudima u sigurnom i dobro uređenom okruženju, nužna je uspješna provedba postojećih sporazuma o **pojednostavnjenju izdavanja viza i ponovnom prihvatu**, kao i kontinuirano ispunjavanje relevantnih mjerila u pogledu liberalizacije viznog režima. Razmotrit će se mogućnost pokretanja novih dijaloga o liberalizaciji viznog režima s preostalim zemljama čiji građani moraju imati vizu za putovanje u EU nakon ispunjenja uvjeta za sigurnu mobilnost kojom se dobro upravlja, uključujući i zadovoljavajuću provedbu sporazumâ o pojednostavnjenju izdavanja viza i ponovnom prihvatu. Osim toga, uravnoteženim i uzajamno korisnim **partnerstvima za mobilnost** zajamčit će se održivi angažman. Razmotrit će se inicijative za **migracije radne snage** među partnerskim zemljama, te između zemalja Istočnog partnerstva i država članica EU-a, čiji je cilj uspostaviti partnerstva u cilju poticanja zakonite migracije i mobilnosti, jačanja suradnje i uzajamnog obogaćivanja vještina i kompetencija, uzimajući u obzir utjecaj odljeva mozgova na ljudski kapital partnerskih zemalja. Kako bi se pomoglo u prekograničnom kretanju osoba i robe, pojačat će se tehnička i administrativna suradnja u području **integriranog upravljanja granicama**.

5. STRATEŠKO KOMUNICIRANJE, UPRAVLJANJE I PROVEDBA

5.1. Strateško komuniciranje

Strateško komuniciranje ključno je za jačanje otpornosti i predstavlja jednu od najvažnijih zadaća donositelja politika u službi građana. U okviru Istočnog partnerstva tijekom posljednjih je godina značajna politička pozornost pridana pozivu na čvršći i strateški usmjereniji pristup komuniciranju, među ostalim i zbog sve većeg širenja dezinformacija, a protivno vrijednostima EU-a. Zajednički rad službi Europske komisije i Europske službe za vanjsko djelovanje usmjeren je na jačanje komuniciranja EU-a u partnerskim zemljama kroz jasnu, prilagođenu razmjenu poruka i podizanje razine osviještenosti o **pozitivnom učinku politika** i djelovanja EU-a na ljude diljem regije, uz sveobuhvatnu poruku „Zajedno smo jači”. Kako bi se izbjegla rascjepkanost brenda, EU je poduzeo i ključne korake za promicanje bolje vidljivosti EU-a odmicanjem od komuniciranja usmjerenog na projekte na nacionalno komuniciranje koje je u većoj mjeri **tematsko i temelji se na kampanjama**. Aktivnosti EU-a sustavno se označavaju naslovom „EU4” (npr. EU4Energy, EU4Business, EU4Digital i EU4Georgia). Razvojem brenda na fleksibilan je način omogućeno i pozicioniranje pojedinih zemalja (npr. Zajedno prema naprijed u Ukrajini). Naglasak je stavljen na **informiranje glavnih aktera**, kao što su mladi, kako bi se pomoglo u promicanju vrijednosti i djelovanja EU-a u partnerskim zemljama. Na primjer, inicijativom Mladi europski veleposlanici obuhvaćeno je 740 mladih osoba koje šire pozitivne poruke o EU-u u svojim lokalnim zajednicama. Taj ojačani i koordinirani pristup doveo je do boljeg razumijevanja i **veće vjerodostojnosti** EU-a među građanima diljem Istočnog partnerstva¹⁵.

¹⁵ Godišnja ispitivanja javnog mnijenja koja je provela Europska komisija pod nazivom „Istočno susjedstvo EU-a” pokazala su stabilno povećanje pozitivnog dojma građana iz partnerskih zemalja o EU-u, pri

Strukturirano savjetovanje o budućnosti Istočnog partnerstva pokazalo je **široki konsenzus i očekivanja** dionika i građana da nastave s radom i **ojačaju uspješne inicijative** kako bi komuniciranje EU-a postalo strateški usmjerenije i djelotvornije s obzirom na **sve brojnije dezinformacije protiv vrijednosti EU-a**.

Komuniciranje o Europskoj uniji i njezinim odnosima s partnerskim zemljama trebalo bi se, uz **preuzimanje vlastite i zajedničke odgovornosti**, provoditi prema građanima država članica EU-a i partnerskih zemalja. U tom bi kontekstu, države članice EU-a, vlade partnerskih zemalja, lokalne uprave, partneri u provedbi projekata koji se financiraju sredstvima EU-a i institucije EU-a (uključujući delegacije EU-a), trebali **zajedno nastojati** komunicirati o koristima od suradnje na temelju zajedničkih političkih prioriteta i općeg promicanja EU-a u regiji. Komuniciranje bi se trebalo odvijati u okviru **zajedničkog europskog narativa**, koji se temelji na **zajedničkim vrijednostima** i koristima od suradnje za život ljudi.

Trebalo bi pojačati suradnju s ljudima na **lokalnoj razini** te na nacionalnim i manjinskim jezicima, kao i ruskom, kako bi se poboljšalo razumijevanje vrijednosti, političkih prioriteta i mjera EU-a. Informiranje će biti **usmjereno na glavne aktere i oblikovatelje javnog mnijenja** (uključujući, ali ne ograničavajući se na lokalne vlasti, vjerske vođe i nastavnike, putem studijskih posjeta, lokalnih foruma za rasprave i osposobljavanja) kako bi se poruka EU-a čula u regijama.

Povećat će se informiranje **mladih**, na primjer promicanjem poučavanja i učenja o Europskoj uniji na različitim razinama obrazovanja. Pružat će se potpora uključivanju informacija povezanih s EU-om u obrazovni nastavni program u školama.

5.2. Upravljanje i provedba

Revidirana multilateralna struktura Istočnog partnerstva prihvaćena na sastanku na vrhu 2017. predstavlja koristan okvir za razmjenu i suradnju putem redovnih sastanaka i razmjena. Kako je potvrdila većina dionika u savjetovanju, **postojeći okvir dobar je i trebalo bi ga zadržati**, uz potrebne prilagodbe kako bi se uskladio s glavnim ciljevima politike za razdoblje nakon 2020. koji su navedeni u ovoj zajedničkoj komunikaciji. **Naglasak će biti na povećanju učinkovitosti postojećih struktura**. Jedna od prvih zadaća platformi i panela u okviru strukture Istočnog partnerstva bit će **oblikovanje budućih rezultata na temelju prioriteta utvrđenih u ovoj zajedničkoj komunikaciji**.

Prioriteti navedeni u ovoj zajedničkoj komunikaciji bit će podloga i za **buduće programiranje pomoći EU-a za razdoblje 2021.–2027.**, zajedno sa zajedničkim dokumentima EU-a i partnerskih zemalja u kojima se utvrđuju zajednički prioriteti (npr. prioriteti partnerstva i programi pridruživanja). U okviru obnovljene politike EU i partnerske zemlje nastavit će raditi na zajedničkim programima i aktivnostima te će im se po potrebi pružati potpora u izgradnji kapaciteta i razmjeni znanja o posebnim ciljevima i politikama. Programi na razini regije provodit će se na terenu uz financijsku i logističku potporu međunarodnih financijskih institucija. Trebalo bi osigurati usklađenost i komplementarnost među svim intervencijama EU-a te jasnu vezu između politike i programiranja, uključujući budući program Interreg NEXT i druge programe teritorijalne suradnje.

Organizacije civilnog društva ključne su za širenje pozitivnih poruka EU-a izvan glavnih gradova te za osiguravanje trajnih rezultata i boljih usluga za ljude na terenu. EU je u okviru

---

čemu je tijekom 2019. ukupno 52 % građana imalo pozitivnu predodžbu o EU-u (što predstavlja povećanje od 7 postotnih bodova u odnosu na 2016.). Ukupno 67 % stanovništva (povećanje od 4 %) vjeruje da su odnosi između njihove zemlje i EU-a pozitivni, a EU je i dalje najpouzdanija strana institucija za 58 % građana.

svojem novog pristupa civilnom društvu u partnerskim zemljama uspostavio okvirne sporazume o partnerstvu s ključnim organizacijama civilnog društva radi boljeg usmjerenja potpore i povećanja učinka. Povećana ponovna dodjela bespovratnih sredstava putem tih ključnih partnera trebala bi dovesti do dodatnog povećanja aktivnosti informiranja na istoku, uključujući putem manjih lokalnih organizacija koje djeluju na lokalnim jezicima.

EU će sustavnije surađivati sa **skupinama za strateško promišljanje koje pokrivaju Istočno partnerstvo**. Time će se pružiti potpora inicijativama za obrazovanje i podizanje razine osviještenosti tih zemalja te će se zajamčiti bolja informiranost građana, koji će stoga biti spremniji na pružanje potpore razvojnim reformama.

EU namjerava dodatno ojačati svoje **partnerstvo s međunarodnim financijskim institucijama** boljim iskorištavanjem mogućnosti koje se nude u okviru jamstva EFOR-a kako bi se ojačala otpornost naših partnerskih zemalja i potaknuo privatni sektor, uz istodobno poštovanje obveza koje proizlaze iz sporazuma o pridruživanju i drugih bilateralnih sporazuma.

EU će ojačati i zajedničku odgovornost i partnerstvo među državama članicama EU-a u cilju učinkovitije potpore ambicioznom planu reformi. Na taj način partnerske zemlje mogu ostvarivati korist od stručnog znanja i iskustva EU-a.

6. ZAKLJUČCI I SLJEDEĆI KORACI

U okviru nedavno strukturiranog savjetovanja jasno je naglašeno da će daljnji uspjeh Istočnog partnerstva ovisiti o jačanju zajedničke **odgovornosti**, jačanju **ambicioznog** programa reformi i **prevladavanju zajedničkih izazova**. Države članice EU-a, partnerske zemlje i civilno društvo imaju zajedničku odgovornost u izgradnji pouzdanog i važnog partnerstva koje ostvaruje koristi za čitavo društvo. Zajednička predanost tom novom pristupu bit će od koristi ljudima u svim partnerskim zemljama te će pridonijeti izgradnji **snažnije Europe u svijetu**.

U ovoj zajedničkoj komunikaciji predlaže se jačanje **otpornosti** kao važnog cilja, pri čemu EU, njegove države članice i partnerske zemlje zajedno nastoje ostvariti sljedeće dugoročne ciljeve politike Istočnog partnerstva za razdoblje nakon 2020.:

- zajedno za otporna, održiva i integrirana gospodarstva;
- zajedno za odgovorne institucije, vladavinu prava i sigurnost;
- zajedno prema otpornosti na promjene okoliša i klimatske promjene;
- zajedno za otpornu digitalnu transformaciju;
- zajedno za otporna, pravedna i uključiva društva.

Pozivamo Europsko vijeće, Europski parlament i Vijeće da podrže ovu zajedničku komunikaciju, koja će biti predstavljena i Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija. O njoj će se raspravljati i s partnerskim zemljama s obzirom na sastanak na vrhu Istočnog partnerstva koji će se održati u lipnju 2020.

Na **sastanku na vrhu Istočnog partnerstva** dodijelit će se mandat za razvoj novog niza konkretnih ciljeva na temelju trenutnog programa kako bi se preporuke navedene u ovom dokumentu provele u praksi. Oblikovanje budućih ciljeva za razdoblje nakon 2020. stoga će biti ključan zadatak za drugu polovinu 2020.